

Vodohospodárske stavby

5.Prednáška

Spevňovanie korýt a ich stabilita

Stabilita koryta

Odolnosť proti vymieľaniu

- Stabilita dna
- Stabilita brehov

Riešenie pomocou

- Porovnávanie rýchlostí prúdenia
- Porovnávanie tangenciálneho napätia

Stabilita dna

Porovnanie rýchlostí

Vymieľacia rýchlosť (Meyer – Peters)

$$v_v = 5,88 \cdot h^{\frac{1}{6}} \cdot d_e^{\frac{1}{3}}$$

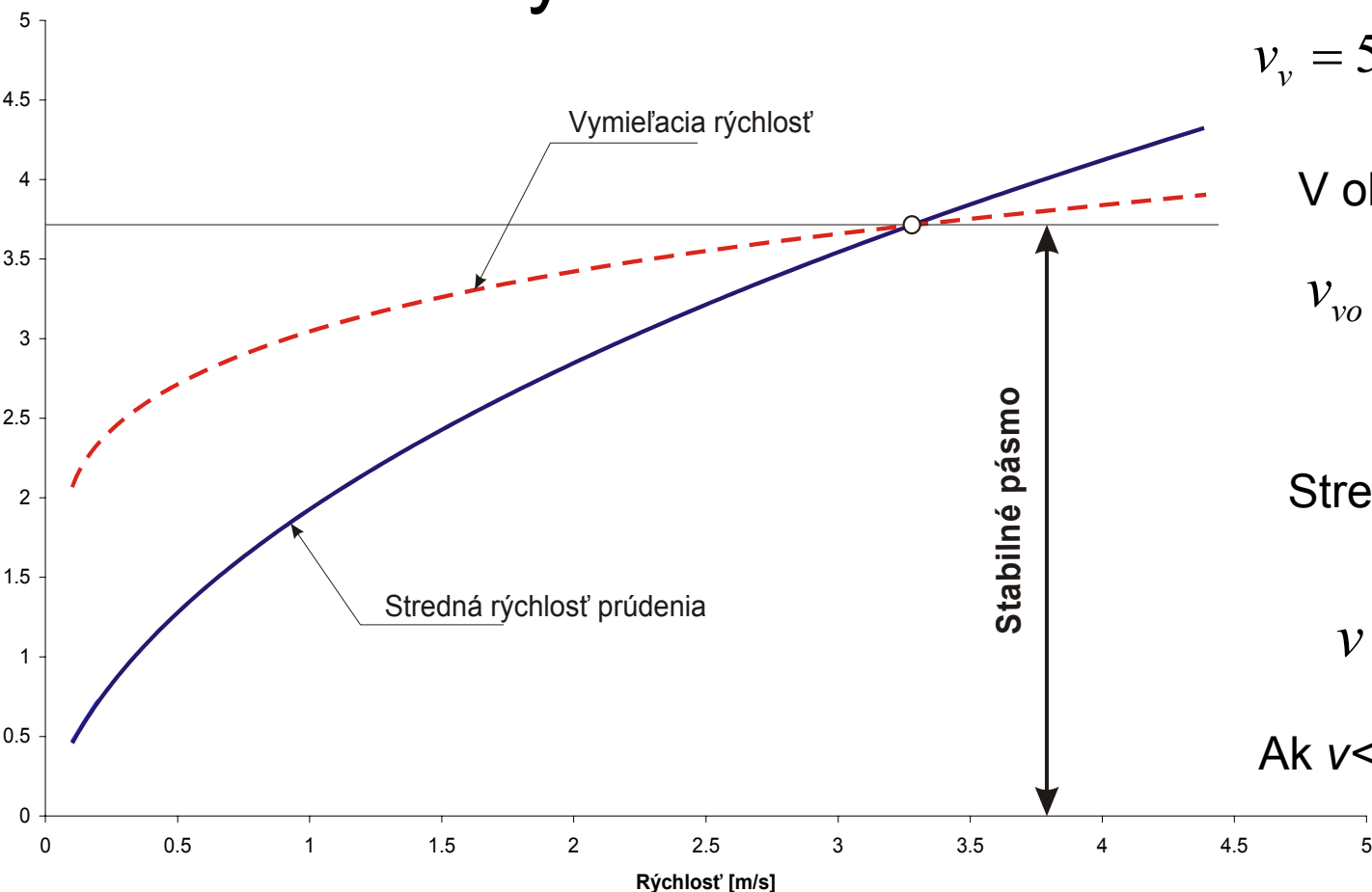
V oblúku

$$v_{vo} = 1,15 \cdot v_v$$

Stredná rýchlosť

$$v = C \cdot \sqrt{R \cdot i}$$

Ak $v < v_v$, dno je stabilné

Stabilita dna

Porovnanie napätí

Tangenciálne napätie na dne $\tau = \rho \cdot g \cdot R \cdot i$

Kritické tangenciálne napätie $\tau_{kr} = A \cdot (\rho_s - \rho) \cdot g \cdot d_e$

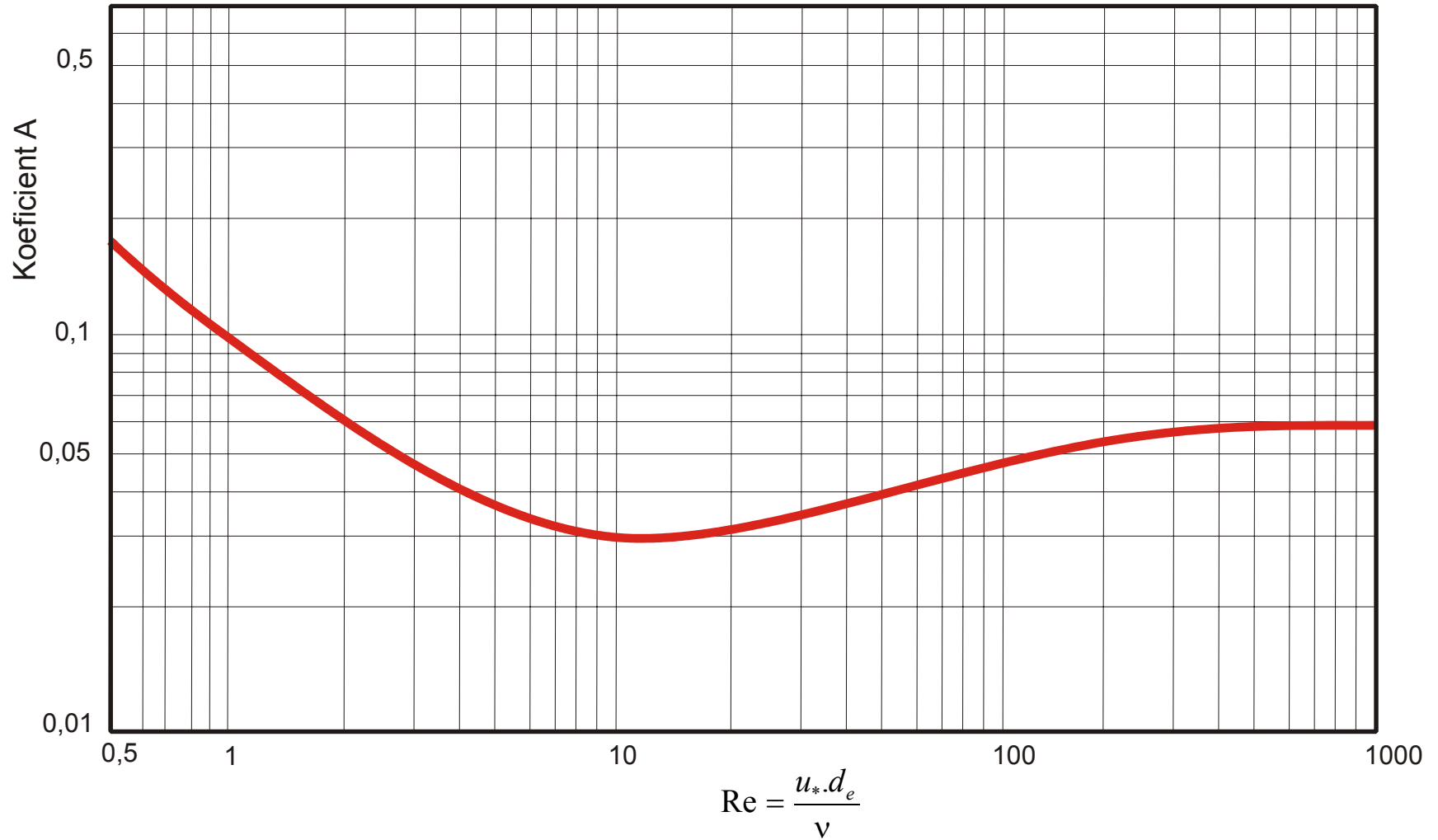
Ak $\tau < \tau_{kr}$, dno je stabilné

V oblúku $\tau_{obl} = \xi \cdot \tau$ ξ je funkciou η (pozri graf)

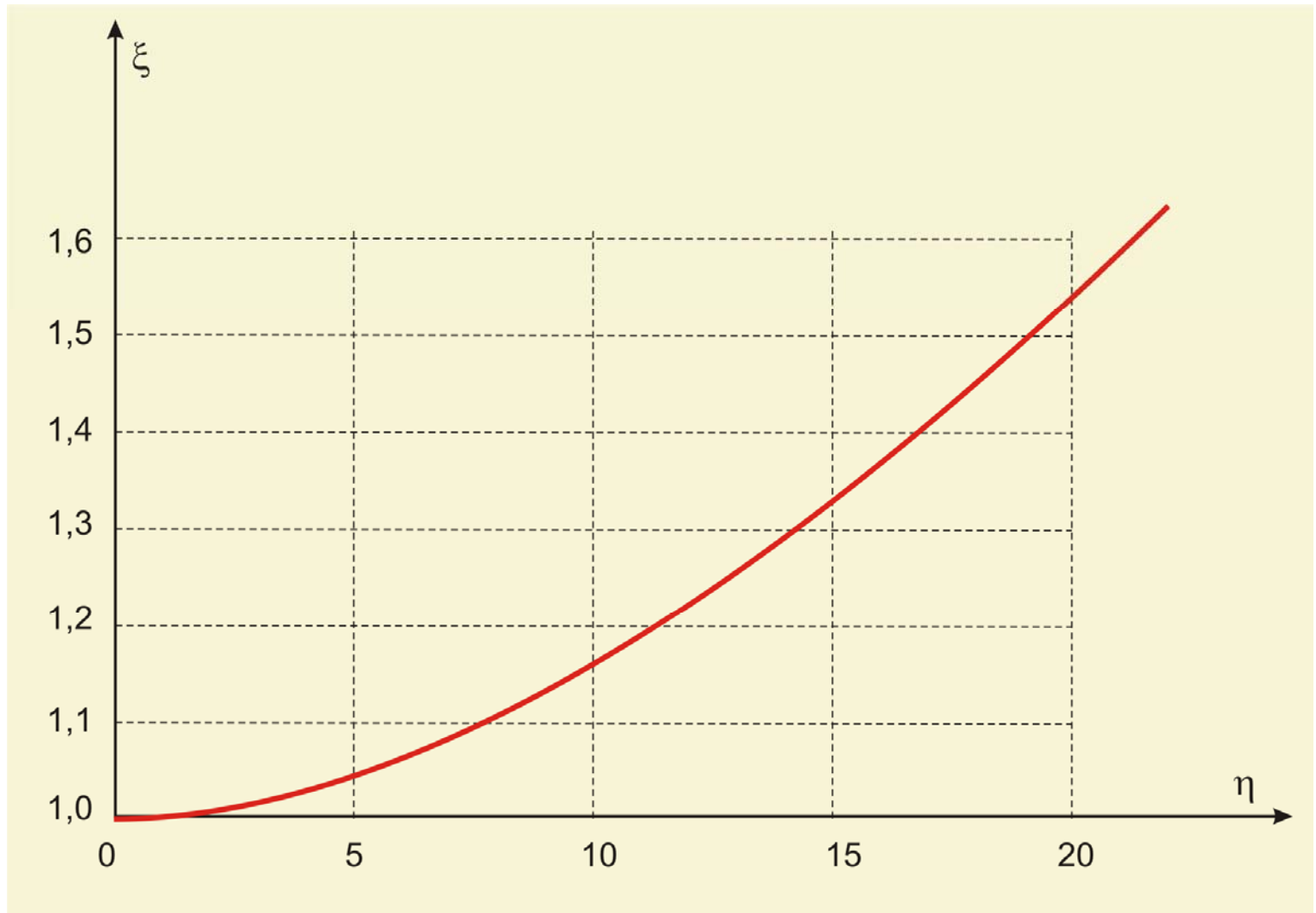
$$\eta = \frac{42 \cdot h \cdot \sqrt{g} \cdot \beta}{B \cdot C}$$

B – šírka hladiny, C – Chézyho koeficient, h – hĺbka, β – stredový uhol oblúka

Stabilita dna

Stabilita dna

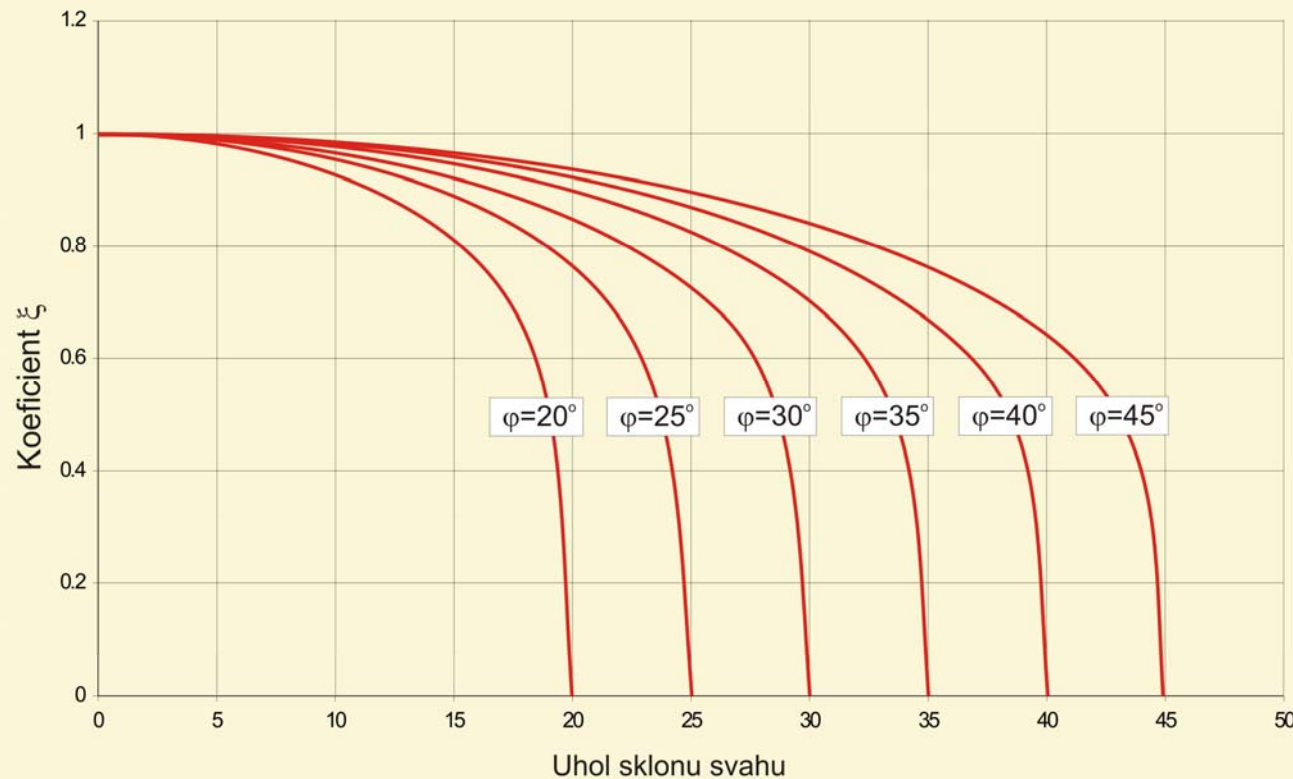
Stabilita brehov

Porovnanie rýchlostí

Vymieľacia rýchlosť na svahu $v_{vs} = \xi_s \cdot \sqrt{\frac{h}{h_s}} \cdot v_v$ $\xi_s = \sqrt{\cos^2 \alpha - \frac{\sin^2 \alpha}{\operatorname{tg}^2 \varphi}}$

h_s – hĺbka posudzovaného bodu

φ – uhol vnútorného trenia zeminy

Spevňovanie korýt

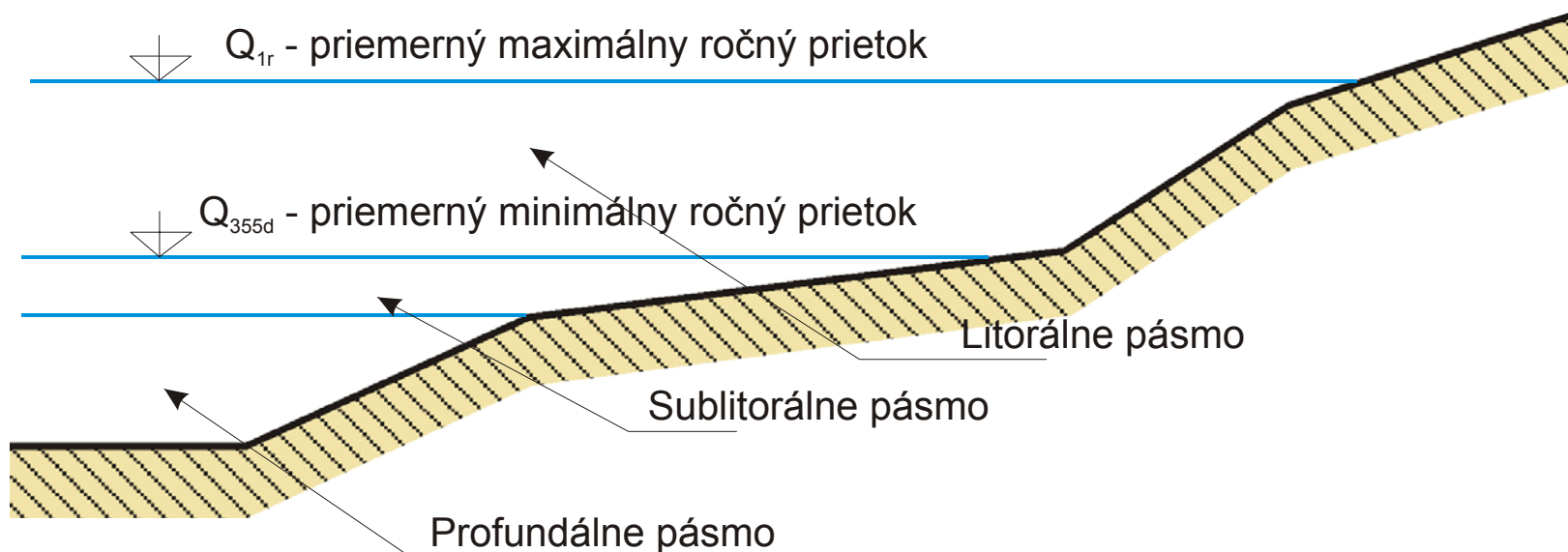
Pásma v koryte

- Supralitorálne pásmo – nad jednoročnou vodou (nad Q_{1r})
- Litorálne pásmo – medzi Q_{355d} a Q_{1r}
- Sublitorálne pásmo – medzi Q_{min} a Q_{355d}
- Profundálne pásmo – trvale pod vodou, bez rastlín

Pásma v korytě

Supralitorálne pásma

Spevňovanie brehov

- Vegetačné spevnenie
  - Zatrávnenie, mačkovanie
  - Drevinový porast
  - Drevinové spevňovacie prvky
  - Brehový porast
- Nevegetačné spevnenie
  - Dlažba
  - Kamenná rozprestierka
  - Nábrežné múry
- Kombinované spevnenie

Vegetačné spevnenie

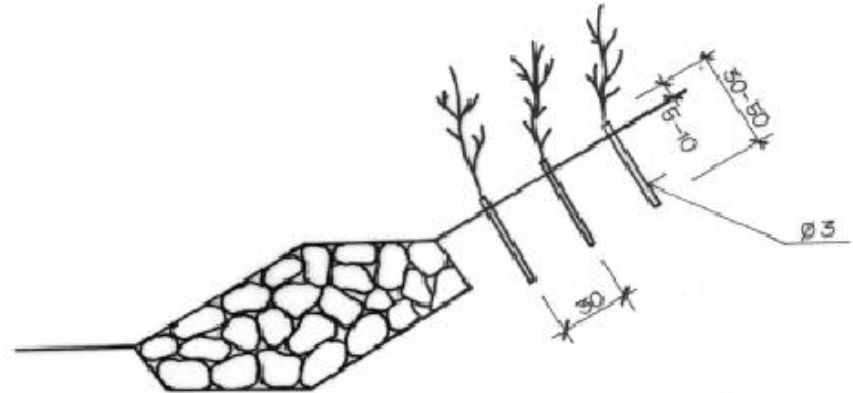
- Zatrávnenie – $v_{\text{krit}} = 1,0$ až $1,7 \text{ m.s}^{-1}$
  - V supralitorálnom pásme, vyžaduje 12-18 mesiacov na zakorenenie
  - Zatrávnenie pod kryciu fóliu (chráni semeno pred zakorenéním)
  - Zatrávnenie hydroosevom (semeno s hnojivom) – rýchle, potrebuje zakoreniť
- Mačkovanie
  - Obdobne ako zatrávnenie, nevyžaduje čas na zakorenenie, vyššie náklady

Vegetačné spevnenie

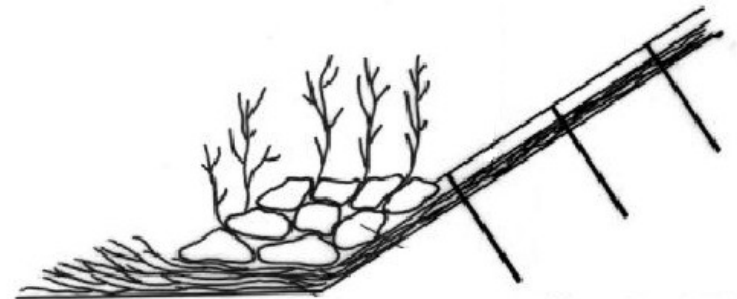
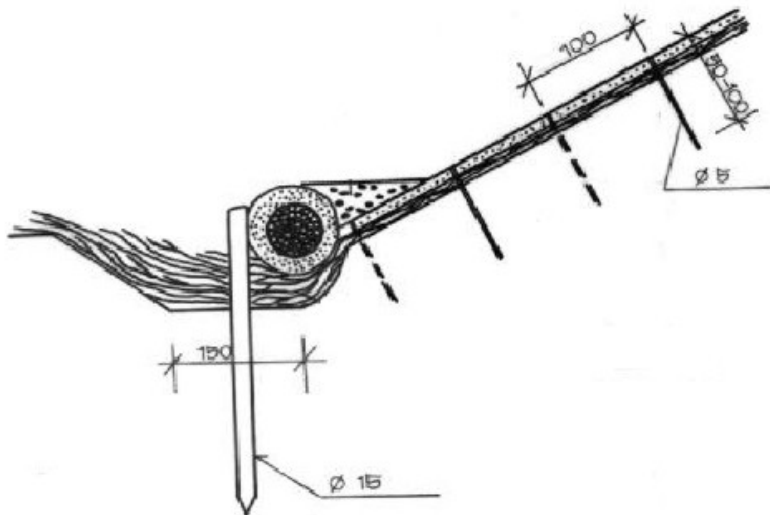
- Vrbové kolíky – $v_{\text{krit}} = 1,8$ až $2,7 \text{ m.s}^{-1}$
  - Spon 30x30 až 50x50 cm, hrúbka 1-3cm, dĺžka 30 až 50cm,
  - Vríba červená, vríba americká
- Vrbový obklad – $v_{\text{krit}} = 2,6$ až $3,3 \text{ m.s}^{-1}$
  - Vrbové prúty sa položia na svah a prekryjú humusom (cca 7cm)
  - Pripevnia sa kolíkmi k svahu

Vegetačné spevnenie

Vrbové kolíky

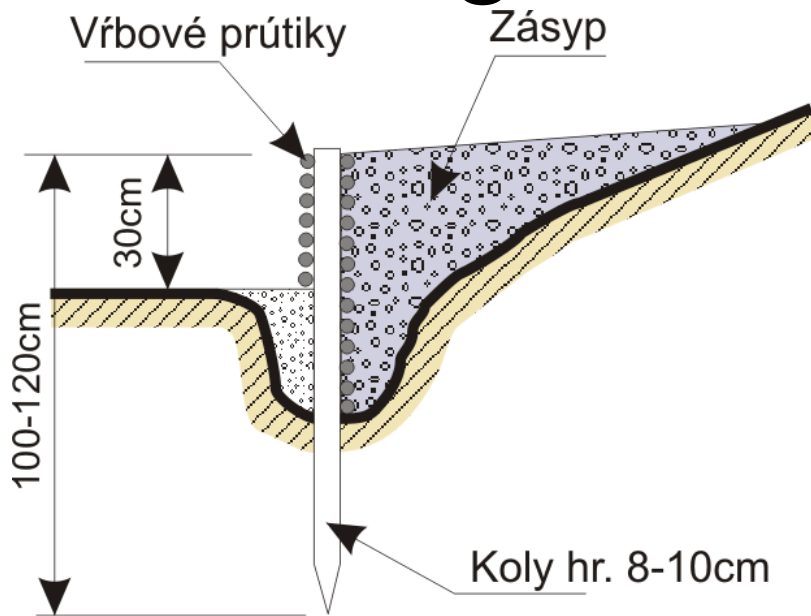
Vrbový obklad

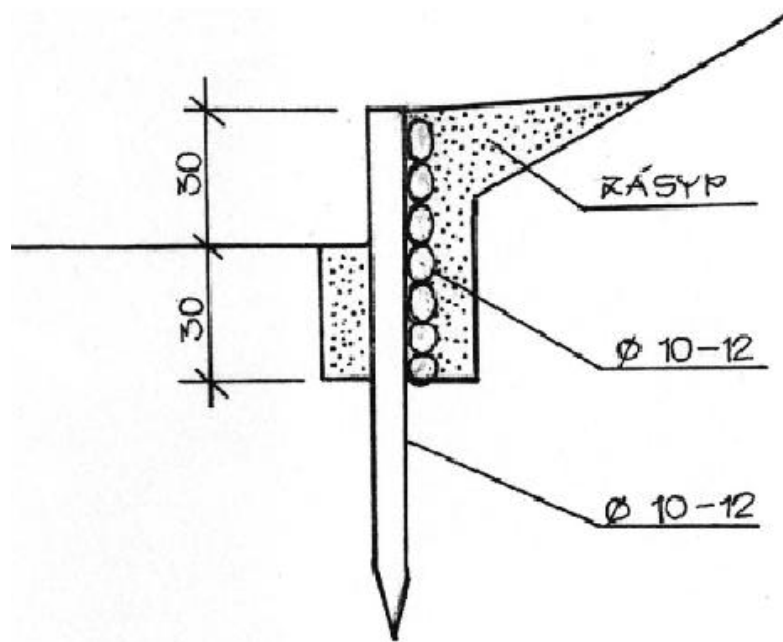
Vegetačné spevnenie

- Vrbové plôtky
  - Stabilizujú pätu svahu, pri menšom množstve splavenín. Výška cca 30cm.
  - Koly hr.8 –10cm vo vzdialenosti 60-100cm.
- Latkové plôtky
  - Pri väčšom množstve splavenín

Vegetačné spevnenie

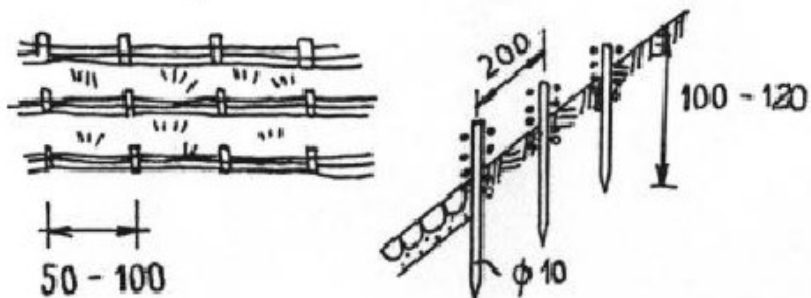
Plôtky

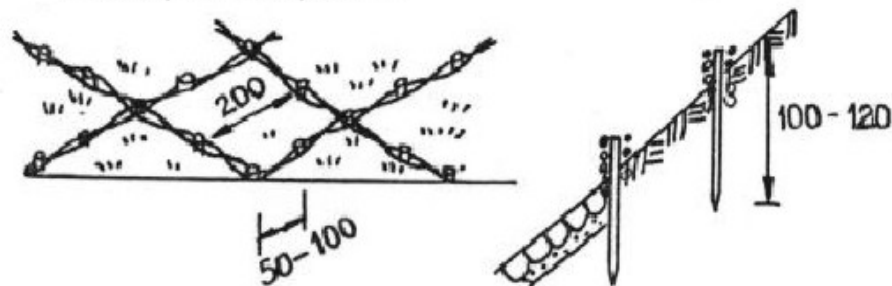
Vegetačné spevnenie

- Vrbové pletivo

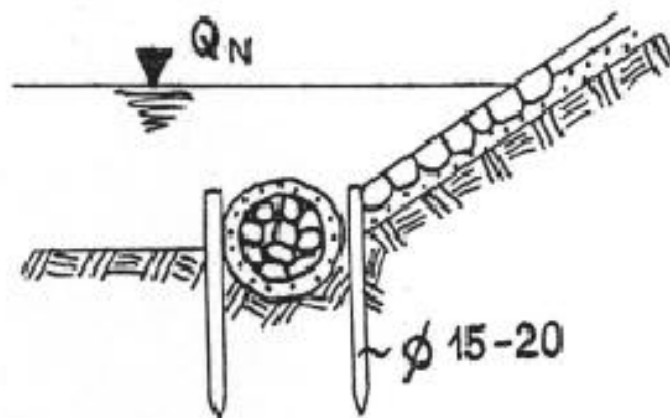
Pozdĺžne pletivo

Uhlopriečne pletivo

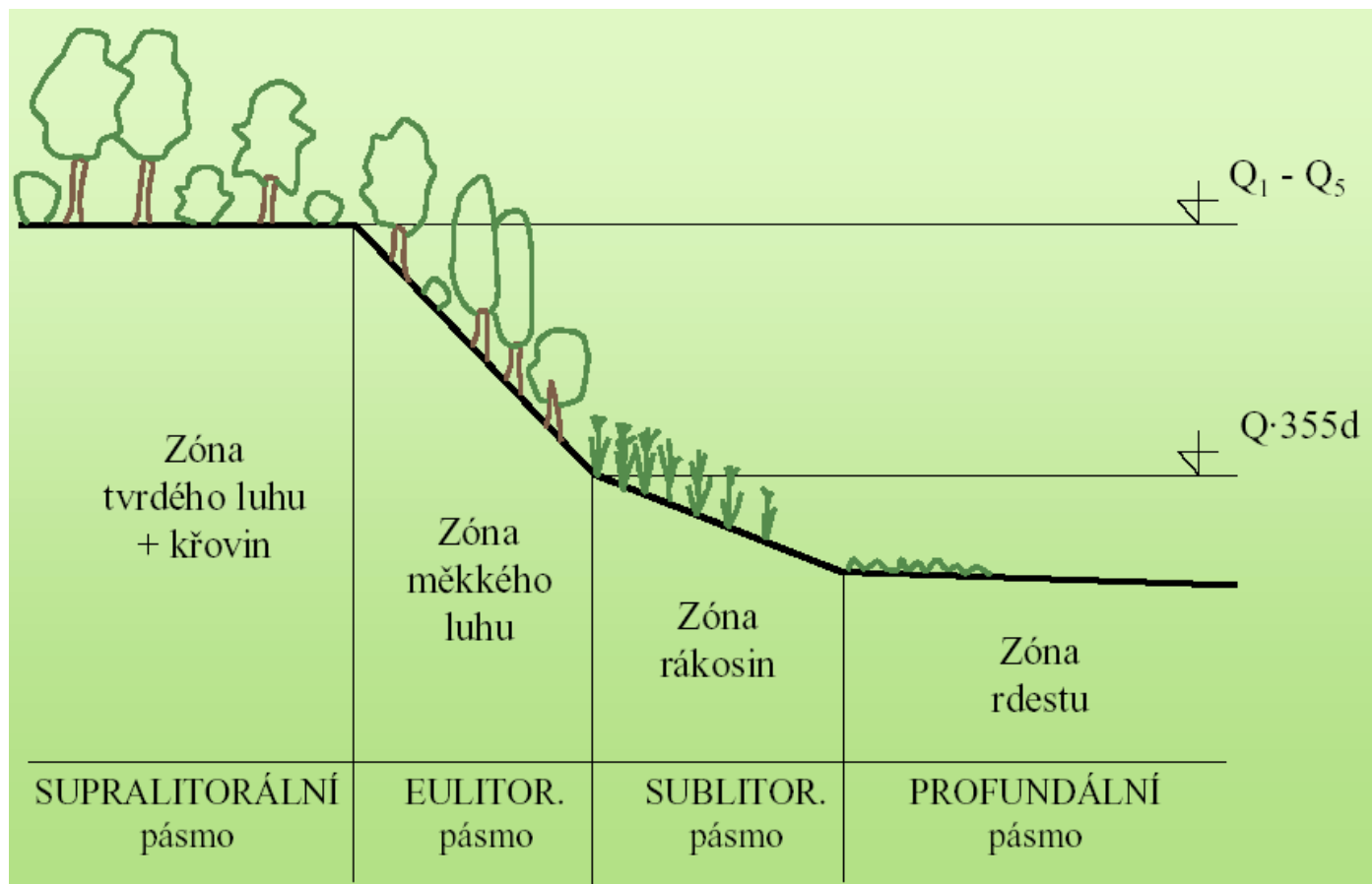
- Prútoštrkové valce

Vegetačné spevnenie

- Brehový porast

Nevegetačné spevnenie

Používa sa

- Pre vysoké rýchlosti prúdenia
- Pri silno znečistených tokoch
- V intraviláne (obec, mesto)

Typy

- Dlažba
- Kamenná rozprestierka
- Gabióny
- Múry

Kamenná dlažba

- Nasucho
  - z lomového kameňa hr.20-40cm,
  - pieskové lôžko hr.10cm,
  - špáry max.3cm,
  - max. 3 špáry v jednom bode
  - Výplň špár zemina, alebo malta
- Do betónu – vždy špárované maltou
  - Vysoká kritická rýchlosť, až 8m.s^{-1}

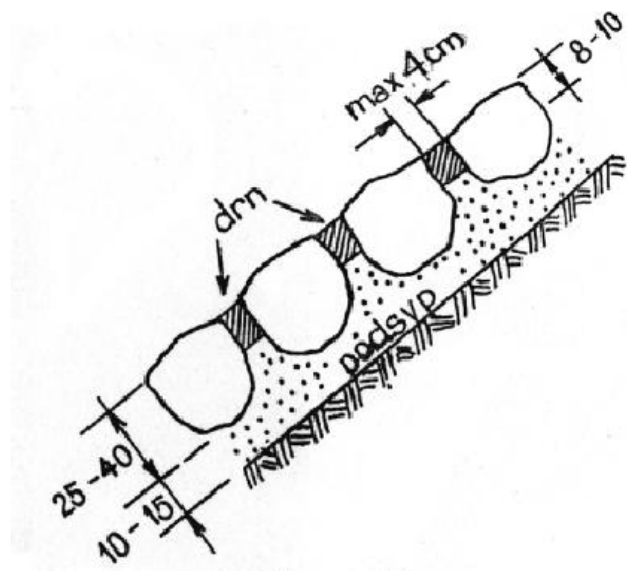
Kamenná rozprestierka

- Dá sa lepšie mechanizovať ako dlažba
- Min. priemer zrna

$$d_{\min} = \frac{\rho}{0,03 \cdot (\rho_s + \rho)} \cdot h \cdot i$$

- Potrebuje oporu päty svahu (najčastejšie kamenný zához)
- Hrúbka rozprestierky minimálne 15cm

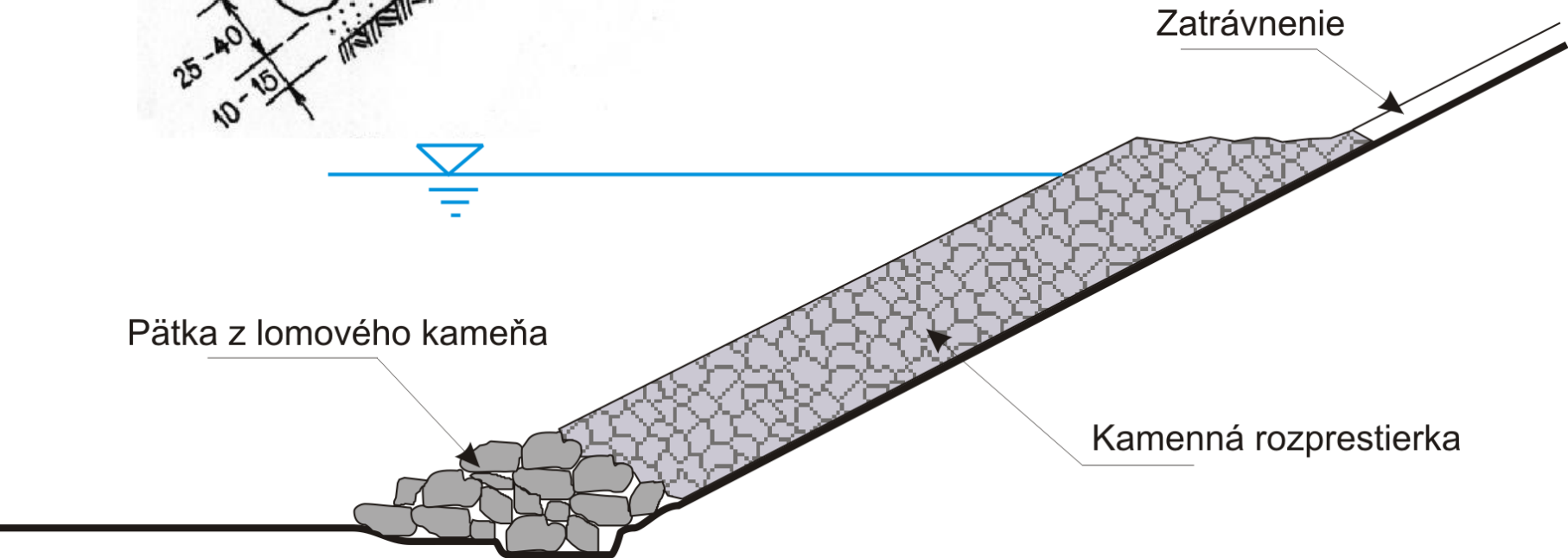
Kamenná dlažba, rozprestierka

Pätka z lomového kameňa

Zatrávnenie

Kamenná rozprestierka

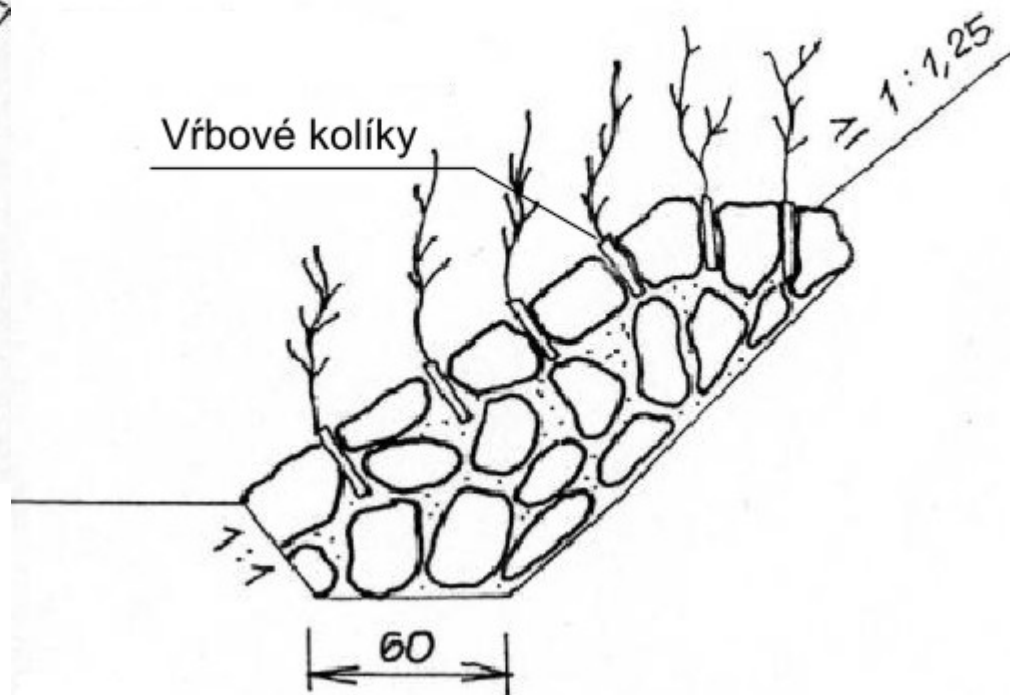
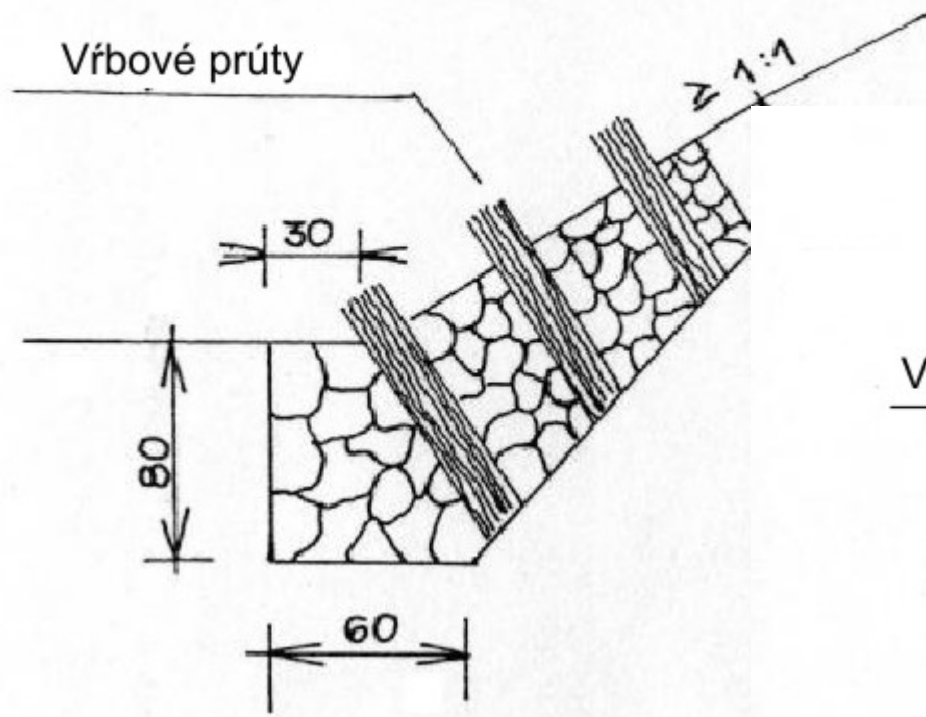
Príklady dlažby

Nevegetačné spevnenie

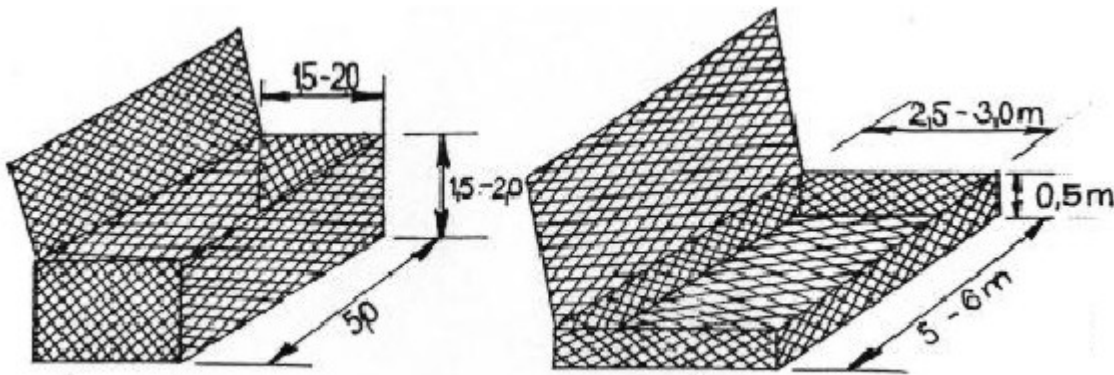
- Kamenný zához
  - Hrubý lomový kameň (min.priemer 30cm), spevňuje päty svahu
- Kamenná rovnanina
  - Kamenný zához s upraveným povrchom
- Drôtoštrkové konštrukcie (gabióny)
  - Drôtené kliečky, vyplnené kameňom.
  - Veľkosť zrna min.1,5x väčšia ako oko pletiva

Kamenný zához a rovnanina

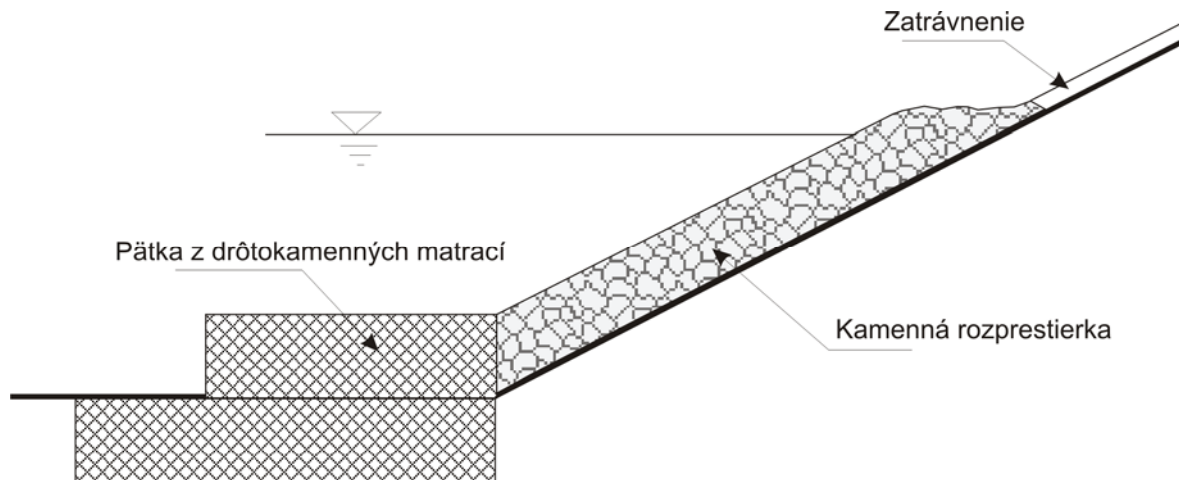

Gabiónové konštrukcie

14.10.2004 10:42

Kritické rýchlosti

Spôsob opevnenia		Hĺbka [m]			
		0,4m	1,0m	2,0m	3,0m
Nevegetačné opevnenie	Dlažba vyšpárovaná do štrku	3,2	4,0	4,5	5,0
	Dlažba na cementovú maltu	3,5	4,5	5,0	5,5
	Špárovaná dlažba na cem.maltu	5,5	6,5	7,5	8,0
	Drôtokamenné matrace	4,0	5,0	5,5	6,0
	Kamenné murivo	3,0	3,5	4,0	4,5
Vegetačné opevnenie	Mačinovalie		1,0	1,4	1,7
	Víbový porast		1,8	2,5	2,7
	Víbový obklad		2,6	3,0	3,3